

Setkání, které člověka postaví na nohy

Původ materiálu

Martina Zuštinová

Pořadí v lekci

5

Téma

Ježíš přišel uzdravit nemocné a zachránit hříšníky

Cíl

- Děti se dozví, že s Ježíšem se nás dotýká moc, která pomáhá.
 - Od Ježíše se dozvídáme a na vlastní kůži zakoušíme, že nám Bůh odpouští. To nás uzdravuje na duši a na duchu a někdy dokonce i na těle.
 - Děti by měly prožít, že je dobré mít kamarády, kteří nám pomáhají dostat se blízko životu, tomu, co je důležité, k Pánu Ježíši.
 - Děti by měly být povzbuzeny k tomu, pomáhat druhým.
-

Pro učitele

Biblický text: Mk 2,1-12; Mk 3,17

Výkladové poznámky

Čas: Počátek Ježíšovy činnosti, po povolání učedníků.

Místo: Kafarnaum (hebrejsky *Kafar Nahum*) znamená vesnice útěchy, potěšení. Byla zde pohraniční stanice Římanů na břehu Genezaretského jezera. Za času Ježíše to bylo největší městečko v oblasti. Pochází odsud apoštol Petr. Ježíš sem přichází často, Matouš 9,1 mluví o Kafarnaum jako o Ježíšově městě.

Dům: Palestinské domy měly plochou střechu, na kterou vedly schody zvenčí. Tvořily ji trámy propletené proutím a zamazané hlínou. Bylo možné zde vyhrabat díru a tou spustit nosítka dolů před Ježíše. Vyprávění chce zdůraznit, že tam, kde jde o lidské utrpení, a navíc tam, kde jde o setkání s Ježíšem, ustupuje všechno ostatní stranou. Před Ježíšem leží

nemocný člověk. Ježíš reaguje na jednání jeho přátel jako na viditelný projev víry.

Víra znamená v řečtině důvěru i uznání. V Novém zákoně přejímá i význam hebrejského slova *emunah* spolehlivost, věrnost. Víra se tedy vztahuje k tomu, co je pevné, jisté, zakotvené a spolehlivé. Není zde řečeno, čemu přátelé nemocného věřili, nebo v co přesně doufali. Takové užití pojmu víra, bez uvedení toho, k čemu se víra vztahuje, znamenalo patrně osobní důvěru k Ježíšovi. Evangelista však zřejmě myslel i obecněji na životní postoj, který vzdoruje osudovosti. Tento postoj vychází z naděje zakotvené v Bohu, který vše může změnit a znovu otevřít, nic není navždy dané nebo uzavřené. Takový postoj může vést k rozhodnému jednání. Na obecně lidské rovině je analogií víry otevřený, ne-osudový životní postoj. Není vyloučeno, že Ježíš tuto otevřenost někdy přijal jako víru.

Ježíšova reakce je překvapující. Místo konkrétní pomoci říká nemocnému: „Synu (doslova: „dítě“), odpouštějí se ti hříchy.“

Odpouštějí se znamená, že odpustí Bůh sám. (Židé nevyslovovali Boží jméno.) Zde tedy mluví Ježíš jako přímý zástupce Boha, a to je na tehdejší poměry neobvyklé.

Lidské reakce na Ježíšova slova: Čtenář je překvapen, že Ježíš odpustí hříchy, místo aby nemocnému pomohl. Zákoníci si myslí, že se Ježíš rouhá. Nemocný mohl být zklamán.

Odpuštění: Podle komentáře navazoval ve starším písemném záznamu na pátý verš jedenáctý takto: *Když Ježíš viděl jejich víru — řekl ochrnutému: „Pravím ti, vsta?...“*. Do tohoto příběhu vložil evangelista Ježíšovo slovo o odpuštění hříchů, jehož je celé vyprávění výkladem. Ukazuje tak, že osvobození od nemoci je jen druhotným projevem moci, která překonává odcizení a vinu.

Syn člověka: Tímto označením se představuje Ježíš jako skutečný člověk, který plní Boží vůli. Jeho zvěstováním je Boží odpuštění. Tak to Ježíš učil i své žáky v modlitbě Páně: „Jako i my jsme odpustili těm, kteří se provinili proti nám.“ (Mt 6,12)

Úskalí

Spojení nemoci a hříchu. Když Ježíš uzdraví chromého tím, že mu odpustí jeho hříchy, mohlo by se zdát, že je nemoc jako taková následkem hříchu. Že si za svou nemoc může člověk sám a zavinil ji jeho hřích. Ježíš však např. při uzdravení slepého (Jan 9,1-41) říká učedníkům, že za nemoc slepého nemohou ani jeho rodiče ani on sám. Zde v příběhu uzdravení chromého snad můžeme chromost, nepohyblivost přirovnat k duchovnímu stavu člověka, kterého odpuštění osvobodí natolik, že to má i fyzické důsledky.

Ježíš je v Kafarnaum (na nějaký čas) doma, lidé ho tu znají. Vyhledávají jeho blízkost, protože chápou, vnímají, že je v Ježíši uzdravující moc. To se netýká jen uzdravování tělesného.

Odkazy

Pokorný, Petr: *Evangelium podle Marka*. Praha: Centrum biblických studií AV ČR a UK v Praze ve spolupráci s Českou biblickou společností, 2016

Velten, Dieter (Hrsg.): *Der Bibel auf der Spur, Band 2*. Born-Verlag, 1998

Další odkazy, především na ilustrace a obrázky—omalovánky najdete pod textem úlohy, pod nadpisem **Kam dále**.

Pro děti

Předškoláci

Úvod

Děti vypočítají nemoci, které znají. Jsou nemoci, které jsou vidět navenek a jiné, které vidět nejsou. Doktoři mohou zjistit, jakou nemoc člověk má a jaký lék proti nemoci pomáhá. Jsou ale také nemoci, které vyléčit nejde.

Kdo z vás zná někoho, kdo nemůže chodit a sedí na vozíku? Proč někdo sedí na vozíčku? Co nemůže dělat? (*Nechat vyjmenovat d?ti každodenní v?ci.*) Co potřebuje člověk, který je odkázán na vozík? Ne lítost, ale soucit a praktickou pomoc. Mnoho věcí také dělat může. Vyjmenovat, co všechno může dělat. Může to být náš kamarád?

Vyprávění: Příběh vyprávět v přítomném čase (vyprávění dole pro mladší školní děti).

Prohloubení: Proč se radoval člověk, kterého přinesli k Ježíši?

Protože se k Ježíši dostal, protože mu pomohli jeho kamarádi, protože na něj Pán Ježíš měl čas a věnoval se mu, protože je teď zdravý (atd.).

Co teď určitě udělá, když má takovou radost? Bude to vyprávět druhým? Možná se zkusí rozběhnout, proběhnout se, vyzkouší, jestli ho unesou nohy...

Štafeta (hra)

Vezmeme deku, jedno dítě si na ni lehne, čtyři větší děti ho nesou k určenému cíli. Zde ho vyloží a vrátí se pro další. Tuto hru můžete hrát i venku. Dvě děti si podají ruce, udělají stoličku. Třetí se na jejich ruce posadí a nechá se nést na předem určené místo. Pak je na řadě další trojice.

Práce s biblickým veršem

Žalm 103,2-3 „Dobro?e?, má duše, Hospodinu, nezapomínej na žádné jeho dobrodiní! On ti odpouští všechny nepravosti, ze všech nemocí t? uzdravuje.“: naučíme se písničku, např. Chval, má duše, Hospodina (EZ 146).

Nebo „Já jsem tv?j Pán, tv?j léka?.“ („Já jsem Hospodin, já t? uzdravuji.“ — Ex 15,26): Obstaráme si stetoskop a ptáme se dětí, u koho takový nástroj viděly. U pana doktora. A co s ním pan doktor dělal? Poslouchal, co se děje v těle? Pan doktor tak může poznat, jestli je v našem těle všechno v pořádku, nebo se v něm schovává nemoc, kterou je třeba vyléčit. Tak jako dokáže pan doktor rozpoznat, jestli jsme nemocní, tak to dokáže poznat Pán Ježíš, nemusí ani používat stetoskop. On nevidí jen naše nemoci, ale ví i o tom, co máme na srdci. Zná a chápe naše myšlenky, i takové, když se na někoho zlobíme nebo mu chceme ublížit. Takové myšlenky a pocity nás trápí a Pán Ježíš nám může místo nich vrátit pokoj a radost. Může tyto nemoci, neduhy naší duše uzdravit. I nám říká, podobně jako chromému muži: Jsou ti odpuštěny tvé hříchy, vstaň a jdi.

Pomůcky: Deky, stetoskop.

Vizualizace

Celý příběh můžeme vyprávět s pomocí skládacího metru. Je třeba si to dobře předem nacvičit (nákres najdete pod textem úlohy, pod nadpisem **Kam dále**).

Dům: *(Ze skládacího metru vytvarujeme ?tverec.)* V Izraeli má většina domů plochou střechu.

Dveře: Když člověk prošel dveřmi, viděl muže, jak leží na své matraci. *(Vytvarujeme dve?e.)*

Muž: Ležel, byl ochrnutý. *(Vytvarujeme ležícího muže.)*

Okno: Jedním malým okénkem se mohl dívat ven. *(Vytvarujeme okénko.)*

Nohy jeho přátel: Najednou vidí oknem nohy svých kamarádů. Jakmile viděl, že k němu jdou, zaradoval se. *(Z metru uděláme „nohy“.)*

Postel: Jeho čtyři kamarádi popadli každý jeden roh jeho matrace... *(Vytvarujeme postel.)*

Schody: Jeden z nich objevil schody vedoucí na střechu domu... *(Vytvarujeme schodišť?)*

Díra: Do střechy udělali díru... *(Vytvarujeme díru.)*

Postel: Svého chromého kamaráda spustili dolů k Ježíši... *(Opět vytvarujeme postel.)*

Muž: Chromý muž spatřil Ježíše. Co viděl Ježíš? *(Opět vytvarujeme ležícího muže.)*

Uzdravený muž: Vstaň, vezmi své lůžko, svou matraci a jdi, chod! *(Z metru uděláme „chodícího muže“.)*

Sklapnout pravítko, schovat v podpaží a zpívat Pánu...

Mladší školní děti

Pomůcky: Krabice od bot, provázky, kousky látky, tvrdý papír, pastelky, nůžky, čisticíka na dýmku nebo jiný materiál na postavičky nebo již hotové panáčky, postavičky.

Úvod

1. S dětmi postavíme z krabice od bot orientální dům (vzorový nákres najdete pod textem úlohy, pod nadpisem **Kam dále**).

Okna a dveře namalují děti. Z pevného papíru poskládají schody a ty nalepí na bok domu. Vedou na střechu. Z párátek, dřívěk od nanuku, zbytků látky nebo papíru vytvoříme nosítka, která se vejdou do díry na střeše, kterou vyřízneme (vystříháme do víka krabice — střechy domu). Na čtyři rohy lehátka přivážeme provázky (přízi). Na lehátko položíme chromého. Z čisticíků dýmky se dají rychle a snadno vymodelovat figurky.

2. Do dveří vtrhne druhý učitel nedělký (spolupracovník) a zavolá: „Viděl jsem ho, už je zase tady!“

Učitel nedělký se zeptá: „Kdo? Koho jsi viděl?“

„Ježíše! Pojďme za ním!“

Hlavní část — Vyprávění

„Ježíš je zase tady! Už jste to slyšeli? Zase sem přišel! Pojd'te, půjdeme za ním a poslechneme si, o čem bude mluvit dneska. Vždycky mě zajímá, o čem mluví! Vždycky mi to pomůže.“

„Jo, a hlavně jsem zvědavá, jestli neudělá nějaký zázrak!“

Takhle si povídají lidé v Kafarnaum, v městečku v Galileji, severní části Izraele. A všichni lidé nechávají stát práci a sbíhají se k domu, kde Ježíš bydlí u přátel. Všichni chtějí slyšet, co jim Ježíš řekne o Pánu Bohu. Všichni se chtějí dostat dovnitř, nemohou se tam však vejít, a tak někteří stojí na prahu na špičkách, jiní se dívají okny. Ani na dvoře a na ulici není volného místa.

V Kafarnaum bydlí také těžce nemocný muž. Nemůže jít s ostatními, je ochrnutý. Je tak těžce postižený, že nemůže ani chodit, ani se posadit, může jen ležet. Nemůže opustit svou postel (tedy pokud můžeme matraci, na které leží, nazvat postelí).

Tento chromý muž má přátele. Ti si o něj dělají velké starosti a rádi by mu pomohli. Ale jak by mohli? I oni se dnes dozvěděli o tom, že přišel Ježíš. Slyšeli o něm už mnoho lidí vyprávět. O tom, jaké Ježíš dělá zázraky. Mnoha lidem už prý pomohl. Nemocné uzdravil, slepým vrátil zrak. Ježíš je poslední záchrana pro jejich přátele. A tak ti čtyři kamarádi položí svého přítele na nosítka a nesou ho městem k domu, kde bydlí Ježíš. Jenže když jsou na dohled domu, zhrozí se. Tolik lidí! Takové davy! Všichni se strkají, všichni chtějí co nejdříve k domu, nikdo nechce ustoupit a uvolnit své místo.

Mají se obrátit a vrátit se zase zpět? Je všechno marné? „Ne,“ protestuje jeden z nich. „Nějak ho dovnitř dostat musíme.“

„Já bych měl nápad!“ řekne druhý. „Vyjdeme na střechu, tam uděláme díru a spustíme ho na nosítkách dovnitř.“ (Všechny domy v Kafarnaum mají ploché střechy, na které vedou schody.)

Kamarádi vynesou opatrně lehátko s chromým na střechu. Pak jeden odběhne a donese sekeru a provazy. Všichni se dají co nejrychleji do díla. Mají štěstí. Přesně pod nimi stojí Ježíš a mluví k lidem. Muži pokračují, až je díra tak velká, že jí projde lehátko s chromým. Přivážou provazy k lehátku a spustí svého kamaráda dolů střechou přímo k Ježíši. Dole je najednou naprosté ticho. Všichni se zvědavě dívají na to, co se to děje. „Kdo to jen je?“ Ptají se. „Co tu chce?“ Jen Ježíš se dívá na chromého s porozuměním. Ježíš ví, jak muž před ním trpí svou nemocí. Jaké to je být neustále odkázaný na něčí pomoc.

Ježíš ale vidí ještě hlouběji, do srdce člověka. A tak ví, co tento muž nejvíc potřebuje. Potřebuje se dozvědět, že mu Pán Bůh odpouští jeho hříchy. Když se to dozví, bude moci žít úplně nově, zase ucítí naději a jeho život bude mít smysl.

A tak Ježíš promluví: „Synu, jsou ti odpuštěny hříchy.“

Chromý muž na Ježíše jen vyvalí oči. Co se to děje? Chtěl by zase chodit a Ježíš tu mluví o hříchu. Když se ale zamyslí, musí uznat, že ve svém srdci již ztratil naději, že by ho měl Pán Bůh rád. Jistě je jeho nemoc Božím trestem. Kdyby ho měl Pán Bůh rád, jistě by dávno vyslyšel jeho modlitby a uzdravil ho. Co že mu to řekl Ježíš? Že mu Bůh odpouští jeho hříchy? No to je skvělé! To znamená, že si může oddechnout. I kdyby se neuzdravil, přece ho má Pán Bůh rád, a to je hlavní.

Lidé kolem se ale začnou zlobit. „Co to Ježíš říká? Jak si může dovolit odpouštět hříchy? Vždyť to může jen Pán Bůh sám!“

A tak Ježíš znovu pohlédne na ležícího muže a řekne mu: Pravím ti, vstaň, vezmi své lože a chod'.

Muž se znovu zaraduje. Nejen, že ho má Pán Bůh rád, ale dokonce je zdravý! Zkusí se na svém lůžku posadit a ono to jde. „Hurá!“ Nejraději by si zavýskl. A tak pomalu vstane, sbalí svou matraci a jde davem lidí ven. Ti mu teď ustupují z cesty a diví se tomu, co se to před jejich zraky stalo.

Rozhovor s dětmi: Jak to bylo dál? (Co udělal muž po tom, co byl uzdraven a mohl chodit?)

Starší školní děti

Úvod

Byli jste někdy odkázáni na pomoc druhých lidí? Kdo se o vás stará, když jste nemocní? Starali jste se naopak vy o někoho, kdo byl nemocný?

Stalo se vám, že jste nemohli chodit? Byl někdo dlouho doma třeba se zlomenou nohou? Jaké to bylo?

Rozhovor o nemocech a uzdravení. Může mít nemoc smysl? Jaký? (Vážíme si pak víc toho, když jsme zdraví, zjistíme, že se o nás v nemoci má kdo postarat, při nemoci nebo po ní si většinou odpočineme — nechodíme do školy. Uvědomíme si, že nám chybí kamarádi a pak jsme za ně radši...)

Vyprávění příběhu

Rozhovor: Zaměření na verš 17 z následující kapitoly: „Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní. Nepřišel jsem pozvat spravedlivé, ale hříšníky.“

Co Ježíš touto větou myslel? Jak se nás tato věta týká? Kdo z nás je spravedlivý? Kdo z nás je bez hříchu? Znamená to, že se nás týká to, co Ježíš dělá. Přišel, aby uzdravil/uzdravoval i nás.

Dovedete si představit sebe na místě chromého muže?

Co pro své uzdravení musel udělat? Musel připustit, aby ho přátelé táhli přes celé město. Byl vystaven zrakům lidí na ulici, všichni ho viděli v jeho bezmoci. To mu nemuselo být příjemné, ale možná už na něco podobného byl zvyklý nebo byl apatický a už mu to bylo jedno.

Jak na něj asi setkání s Ježíšem zapůsobilo? Jak by zapůsobilo na nás?

Je zajímavé, že po svém uzdravení zkrátka odchází. Ježíši ani neděkuje.

Co se pro něj po uzdravení změnilo? Mohl jít, kam chtěl, začít pracovat, začít normálně žít, znamenalo to velké osvobození.

Dalo by se odpuštění hříchů přirovnat k znovu nabyté svobodě?

5.2.4 Přesah

Zázraky

Dnes se slovem zázrak myslí neobvyklý jev, který překračuje přírodní zákony. Zázraky, které dělá Ježíš, jsou však chápány jako znamení, která odkazují k Bohu. Většinou u lidí budily údiv nebo strach, bázeň. Strach ale působila i nemoc samotná, protože byla v antice chápána jako zásah vyšší síly, trest Boží. Lidé pak byli často izolováni a tím mohli trpět víc než vlastní nemocí. S dětmi se můžeme zamyslet nad nemocí ještě z tohoto pohledu — izolovanost člověka. Exkurz do práce Diakonie a integrace nemocných a postižených lidí. Jak bychom mohli přispět k propojenosti světa zdravých a nemocných, postižených lidí my? Vzor čtyři muži, kteří vzali svého nemocného přítele k lékaři lidí, Ježíši.

Liturgie

Biblický text k zapamatování

Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní. Nepřišel jsem pozvat spravedlivé, ale hříšníky. (Mk 2,17)

Dobroře?, má duše, Hospodinu, nezapomínej na žádné jeho dobrodiní! On ti odpouští všechny nepravosti, ze všech nemocí tě uzdravuje. (Ž 103,2-3)

Rituál

Recitace upraveného textu z 1 K 15,1 nn: „Evangelium, které jsme přijali, je základem, na němž stojíme. Skrze ně docházíme spásy — vždyť jsme přece neuvěřili nadarmo.“

Zpěv písně *V království Božím místa dost* (SV 359).

Okénko do bohoslužeb

Pozvání do nedělky

Pokud má učitel nedělky sílu, přijde s dítětem na zádech dopředu a zve děti: Děti víte, kdo potřebuje lékaře, doktora? Ten, kdo je nemocný. A kdyby dnes tady někdo nemohl třeba chodit, nechali bychom ho tu? Nebo bychom ho vzali s sebou do nedělky? Vezmeme ho s sebou! Protože není dobré, když je někdo sám. O tom si dnes budeme povídat.

Po nedělce, pokud se děti vracejí

Při ohláškách děti ukáží dům, který vyrobily, obrázky, které vymalovaly a učitel nebo dítě řekne, o čem byla nedělka: Dnes jsme se dozvěděli, že Pán Ježíš přišel na tento svět, aby nám pomáhal a uzdravoval nás. Lidem říkal Pán Ježíš, že jim Pán Bůh odpouští, a toho, kdo to slyšel a uvěřil tomu, toho to povzbudilo, dá se říct, že ho to uzdravilo a znovu postavilo na nohy.

Slyšeli jsme také o tom, jak je důležité mít přátele, kteří jednoho nenechají na holičkách, ale pomohou mu dostat se k Pánu Ježíši.

Okénko do bohoslužeb s Markem

Apoštol Marek seděl za svým stolem a přemýšlel. Kolem sebe rozložené svitky, na které zapisoval vzpomínky učedníků na Pána Ježíše. Před chvílí vyslechl zarmouceného chlapce,

kterého trápil pocit, že není pro Pána Boha dost dobrý. Chlapec věděl, že často neposlouchá maminku a pere se se sourozenci. Nedokáže být jen hodný a rozumný, a to ho mrzelo. Báł se, že se na něj pro jeho špatné chování Pán Bůh zlobí, a celý z toho chřádl. Apoštol Marek chlapci rozuměl. Ani on sám se nechová vždy naprosto vzorně. To snad nikdo z lidí. Ale to neznamená, že by nás Pán Bůh neměl rád nebo nás dokonce zavrhl. Pán Bůh nás má rád a umí odpouštět. Nyní Marek přemýšlel, který příběh z Ježíšova života by mohl chlapci vyprávět, aby ho povzbudil. A tu si vzpomněl na jeden den v Kafarnaum. Tam Ježíš postavil na nohy zarmouceného člověka právě tím, že mu zvěstoval Boží lásku a odpuštění. Přesně to potřebuje chlapec slyšet. A tak se Marek dal do vyprávění a my v nedělce tento příběh uslyšíme a budeme si o něm povídat.

Modlitba

Dobrotivý Bože, děkujeme ti za to, že nám odpouštíš, že i nás uzdravuješ. Prosíme, otevři nám oči, abychom viděli, když někdo kolem nás potřebuje pomoc. Nauč nás pomáhat si navzájem. Dej, abychom nacházeli v životě dobré kamarády. Dej nám vytrvalost, abychom se nevzdávali, když přijdou těžkosti. Díky za to, že nás vedeš životem a stavíš nás vždy znovu na nohy. Amen.

Kam dále

[Nákres znázorňování s pomocí skládacího metru a budovy z krabice od bot pro odd...](#)

[Obrázky klíčových okamžiků vyprávění \(freebibleimages.com\)](#)

[Obrázky klíčových okamžiků vyprávění \(freebibleimages.com\)](#)

[Obrázek k vymalování \(sermons4kids.com\)](#)

[Obrázek k vymalování \(sermons4kids.com\)](#)

[Obrázek k vymalování \(supercoloring.com\)](#)

[Obrázek k vymalování \(supercoloring.com\)](#)

Odkaz na píseň

[Dnes jdu k tobě, Pane můj \(SV51\)](#)

[Hosana, hosana, hosana Bohu na nebi](#)

[Chvála \(SV86\)](#)

[Kdo chce dál \(SV146\)](#)

[Pane, dnešek je den chvály \(SV246\)](#)

[Vzdejme Pánu díky \(SV319\)](#)

[Ó Otče milý, přicházíš k nám \(EZ612\)](#)

[Modré nebe, slunce zář, Pánu patří díky](#)

[Důvěřuj se v Pána, ó duše má](#)

[Má duše Boha velebí \(EZ627\)](#)

Tvá, Pane, láska nám sílu dává

Cílová skupina

Předškolní

Mladší školní

Starší školní

Katechetické cykly

Dál přece nejdeme sami III (S Markem + S Matoušem a Lukášem)

Biblický odkaz (kat)

Marek 2,1–12

Marek 3,17